

Gemeenteraad

Vergadering van 16 december 2025
Beleid en Uitvoering - Team Ruimtelijke
ontwikkeling en projecten

2025_RAAD_00057 Woonwagenbeleid 2025

Overlegd met

Team Ruimtelijke ontwikkeling en projecten, Woonconcept en Wetland Wonen

Portefeuillehouder

Melvin Smit

Samenvatting

De gemeente Steenwijkerland wil met het *Woonwagenbeleid Steenwijkerland 2025 – Ruimte voor traditie* zorgen voor voldoende en passende woonwagenstandplaatsen en een toekomstbestendige woonwagencultuur binnen de gemeente. Het beleid vormt het nieuwe kader voor de ontwikkeling, toewijzing en het beheer van standplaatsen en geeft uitvoering aan de landelijke verplichting om rekening te houden met de woonbehoefte van woonwagenbewoners.

In Steenwijkerland zijn momenteel vijf woonwagenlocaties met in totaal 29 permanente standplaatsen. Uit het in 2024 uitgevoerde behoefteonderzoek blijkt dat er de komende tien jaar behoefte is aan 14 tot 27 extra standplaatsen.

De gemeente kiest daarom voor een realistische en stapsgewijze aanpak. De nadruk ligt op uitbreiding op of nabij bestaande locaties, gecombineerd met het zoeken naar één of meerdere nieuwe kleinschalige locaties binnen de kernen. Nieuwe standplaatsen voldoen aan actuele eisen voor veiligheid, duurzaamheid en leefbaarheid.

Belangrijke uitgangspunten in het beleid zijn:

- Bescherming van de woonwagencultuur als volwaardige en blijvende woonvorm;
- Transparante toewijzing, met voorrang op basis van het afstammingsbeginsel;
- Heldere rolverdeling tussen gemeente, corporaties en bewoners;
- Zelfbewoningsplicht en maatregelen tegen speculatie;
- Actieve participatie en communicatie onderzoek naar mogelijkheden klankbordgroep;
- Regelmatige monitoring van behoefte, wachtlijsten en kwaliteit van locaties.

Met dit beleid zet Steenwijkerland een duidelijke stap: van erkenning van de woonwagencultuur naar concrete uitvoering in de praktijk. Het vormt de basis voor een uitvoerbare en toekomstbestendige woonvorm voor de woonwagenbewoners.

Beschrijving

Inleiding

Woonwagengedwoners hebben een eigen wooncultuur, die net als andere woonvormen, een plek verdient binnen ons gemeentelijk volkshuisvestingsbeleid. Steenwijkerland kent een aantal bestaande standplaatsen, maar er is grote behoefte aan uitbreiding en tot op heden ontbrak een actueel beleidskader. In 2018 heeft het Rijk gemeenten verplicht om rekening te houden met de woonbehoefte van woonwagengedwoners. Ook het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft bevestigd dat de woonwagencultuur beschermd moet worden als culturele identiteit.

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om te zorgen voor voldoende en passende standplaatsen en heldere regels te stellen voor toewijzing, beheer en ontwikkeling. Daarbij staan gelijkwaardigheid, rechtszekerheid en behoud van de woonwagencultuur centraal. Als gemeente zijn we, samen met woningcorporaties verplicht om de woonwagencultuur te beschermen.

De gemeente ontvangt ook aanvragen voor nieuwe standplaatsen. Dit heeft in de afgelopen periode geleid tot het toevoegen van tijdelijke standplaatsen aan de Parallelweg en de Verlaatsesweg.

De gemeente Steenwijkerland telt vijf woonwagenlocaties met in totaal 29 standplaatsen (excl. tijdelijke plekken), liggend in verschillende kernen en met een verschillende omvang. De meeste standplaatsen (23) zijn in Steenwijk.

Dit woonwagenbeleid helpt bij het vormgeven aan een toekomstbestendige en inclusieve woonwagencultuur met duidelijke stappen om toe te werken naar voldoende standplaatsen voor woonwagengedwoners in Steenwijkerland. Met dit beleid zetten we een belangrijke stap, maar de echte opgave ligt in de uitvoering. Het is nu tijd voor de volgende stap.

Gewenst resultaat

Met het *Woonwagenbeleid Steenwijkerland 2025 – Ruimte voor traditie* wil de gemeente zorgen voor voldoende, passende en toekomstbestendige woonwagenstandplaatsen. Het beleid draagt bij aan een inclusieve woningmarkt, waarin de woonwagencultuur als woonvorm wordt beschermd en gefaciliteerd.

Argumenten

1.1 Dit geeft duidelijke technische en sociale uitgangspunten

We beschrijven richtlijnen voor standplaatsen en afmetingen van woonwagens en hoe standplaatsen worden toegewezen. Daarbij hechten we veel waarde aan het in ere houden van familiebanden en het respecteren van de woonwagencultuur.

1.2 Dit geeft goede kaders in het voorzien van de behoefte naar extra standplaatsen

Eén of meerdere nieuwe locaties zijn nodig om te voorzien in de behoefte. Bij toekomstige woningbouwlocaties kijken we of en zo ja hoe we hier woonwagens kunnen inpassen. Zo willen we perspectief bieden op nieuwe standplaatsen. Uit het behoefteonderzoek die als basis dient voor dit woonwagenbeleid blijkt een uitbreiding nodig van 14 tot 27 standplaatsen in de komende 10 jaar.

1.3 De samenwerking en afstemming met betrokken partijen beschermt de woonwagencultuur

Door een heldere rolverdeling is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is, en ontstaat er ruimte voor duurzame samenwerking gericht op het behouden en het versterken van het woonwagenleven in de gemeente Steenwijkerland.

1.4 Het beleid voldoet aan de landelijke en juridische verplichtingen

Het sluit aan op het Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (BZK, 2018) en de mensenrechtelijke verplichtingen uit het EVRM.

Kanttekeningen en risico's

1.1 Verschillende meningen afhankelijk van de locatie en persoonlijke situatie

Dit kwam naar voren tijdens de gesprekken op de verschillende woonwagenlocaties met bewoners en spijtoptanten. Over onder andere de manier van toewijzen, grootte van de standplaats en eigendom

hebben bewoners verschillende meningen. Hier zijn we zorgvuldig mee omgegaan. De grove lijnen uit de gesprekken zijn vertaald in het beleid dat er nu ligt.

1.2 Uitvoering van het beleid vergt tijd, doorzettingsvermogen en investeringen

Ruimtelijke ontwikkelingen kunnen complex zijn. Prioriteit wordt gegeven aan locaties waarbij het reëel is om op korte termijn standplaatsen te kunnen toevoegen. Voor de middel en langere termijn kijken we bij toekomstige woningbouwlocaties of en zo ja hoe we hier woonwagens kunnen inpassen.

Duurzaamheid en social return

Het woonwagenbeleid draagt bij aan zowel duurzame ontwikkeling als sociale inclusie.

Nieuwe standplaatsen en woonwagens worden gasloos en energiezuinig gerealiseerd en voldoen aan de BENG-normen (Bijna Energieneutrale Gebouwen), waarmee het beleid bijdraagt aan SDG 11: Duurzame steden en gemeenschappen en SDG 13: Klimaatactie.

Daarnaast versterkt het beleid de sociale samenhang en gelijke kansen voor woonwagenbewoners door behoud van familieverbanden, participatie en transparante toewijzing van standplaatsen. Daarmee sluit het aan bij SDG 10: Ongelijkheid verminderen en SDG 16: Vrede, justitie en sterke publieke diensten.

Bij de uitvoering van projecten wordt waar mogelijk ingezet op lokale werkgelegenheid en maatschappelijke betrokkenheid in lijn met het gemeentelijke beleid voor social return.

Financiële toelichting

Het vaststellen van het beleid brengt geen directe financiële verplichtingen met zich mee. Onderzoek voor locatie ontwikkeling en participatie worden gedekt binnen bestaande middelen voor volkshuisvesting. Eventuele kosten voor uitbreiding of herinrichting van standplaatsen worden per project beoordeeld en via reguliere begrotingsprocessen ingebracht.

Communicatie en participatie

We vinden het belangrijk om in een open en transparant proces te communiceren over het woonwagenbeleid. Bij belangrijke beslissingen betrekken we woonwagenbewoners en andere betrokkenen vroegtijdig. De mate van participatie kan per project (of per fase van een project) verschillen en wordt vooraf bepaald. Nieuwe inzichten en resultaten over nieuwe woonwagenlocaties delen we met de woonwagenbewoners. Zo willen we duidelijkheid scheppen.

We onderzoeken de mogelijkheid voor een klankbordgroep. Een aantal bewoners hebben aangegeven interesse te hebben om deel te nemen. Deze behoefte speelt ook bij spijtoptanten. Uitgangspunt is dat we streven naar een gelijke verdeling en zeggenschap van de verschillende woonwagenlocaties en dat er duidelijkheid is over rollen en verantwoordelijkheden.

Uitvoering en planning

Met dit beleid zetten we een belangrijke stap, maar de echte opgave ligt in de uitvoering. Het is nu tijd voor de volgende stap. De afgelopen periode zijn we daarom ook bezig geweest met het zoeken naar locaties waar woonwagenstandplaatsen gerealiseerd kunnen worden. De focus ligt hierbij in eerste instantie op de bestaande locaties om het wonen in familieverband mogelijk te maken. De bestaande locaties kennen alleen ook beperkingen op het gebied van milieu en ruimtelijke inpasbaarheid.

We zien ook kansen voor nieuwe woonwagenlocaties. De uitwerking hiervan moet nauwkeurig gebeuren en op het juiste moment gecommuniceerd met de omgeving. We zetten niet in op een grootschalige locatie maar op één of meerdere kleinere locaties. Bij toekomstige woningbouwlocaties kijken we of en zo ja hoe we hier woonwagens kunnen inpassen. Zo willen we perspectief bieden op nieuwe standplaatsen.

Voor het fysiek en sociaal beheer is in samenwerking met de woningcorporaties voor verschillende onderdelen een monitoringstermijn afgesproken.

Is het besluit openbaar?

Ja

Besluit

Het college legt het volgende voor aan de gemeenteraad:

Het Woonwagenbeleid Steenwijkerland 2025 vast te stellen als beleidskader voor het behoud én de ontwikkeling van het woonwagenleven in onze gemeente.

Externe bron

[Beleidskader gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid | Rapport | Home | Volkshuisvesting Nederland](#)